

Påskedag 2024

Salmer: 224, 220, 236, 242, 218 Efter altergang 427

Hører du, Helved', vor morgensang. Vi skal opstå fra de døde. Amen.

Sl 18, 13-18; 1 Pet 1, 3-9; Matt 28, 1-8

Når man i bondestenalderen begravede de døde, blev de anbragt i en gravhøj, hvor der typisk var plads til flere. Man har sandsynligvis betragtet højen som de dødes bolig, og man gav dem da også personlige ejendele med samt mad og drikke. Denne gravskik har altid fascineret mig; som barn syntes jeg, det var lidt hyggeligt. Jeg tror, at børn har let ved at sætte sig ind i forestillingen om, at man skal gøre det godt for de døde i deres sidste hjem. At de ligesom har en slags dagligstue inde i højen. Som voksen kunne tanken om, at vore forfædre har gået og flyttet rundt på gamle knogler for at få plads til nye, godt give lidt kuldegysninger. Ikke desto mindre er der i de gamles gravskikke et forvarsel om noget, der skulle komme. Selv om de – lige så vel som vi kan i dag – har

kunnet observere naturens gang og se de døde gå i forrådnelse, har de altså haft en forestilling om, at der hørte noget mere til menneskelivet end blot at visne bort i et evigt kredsløb. Om ikke andet har man ment, at mennesker havde værdi også efter, de var døde. De fortjente en ordentlig begravelse, de fortjente at blive husket. Uden at vide det ledte de gamle efter et svar, som kun kristendommen kunne give dem, og da kong Harald gjorde danerne kristne, ændrede gravskikkene sig, for da fik de gamle svar, og fra da af blev de døde lagt med fødderne mod øst, så de kan stå op af graven og se frelseren, når han engang kommer tilbage. Sådan er der, hvor man tror på Jesus Kristus; selv i døden er **han** hovedpersonen, den, vi længes efter at se, og det gør vi, fordi han bringer liv til knoglerne og leder os til lysets hjem.

De dødes opstandelse har vi altså fået forkyndt i slægt efter slægt i over tusind år nu, og man skulle jo tro, at det havde forplantet sig, så døden ikke ville fylde så

meget mere, andet end som den overgang til det evige, den jo er.

Men for snart fire år siden stod det klart for mig, at sådan forholdt det sig det ikke. Dengang kimedede klokkerne påsken ind fra en lukket kirke. Vi taler nødigt om det, mange har måske ligefrem fortrængt det, men det handler selvfølgelig om coronaen, og når jeg bringer det på bane her, er det fordi, den tid ikke må glemmes, for det var en ubehagelig tid, hvor vi - lukket inde i vore hjem som var de gravhøje - svælgede i daglige smitte- og dødstal, hvor vi vogtede over hinanden i køen ved kassen i supermarkedet, hvor grupper af unge mennesker, der dyrkede sport eller holdt en lille fredagsbar i det fri, blev anmeldt til politiet, og hvor mennesker skulle overveje antal og social afstand selv ved begravelser. Døden fyldte hele vort liv, og kirken havde tilsyneladende intet svar, men gik selv forrest i bestræbelserne på at holde lukket. Den tog ikke sit eget budskab alvorligt, men lod Bilka stå for påskefejringen, og det er jo sært at tænke på, at når personalet i vore

fødevarerforretninger kunne administrere afstandsreglerne, hvorfor skulle kirkens personale så ikke kunne? For mig var kirkens reaktion en kilde til både sorg, anfægtelse og vrede, og jeg har selvfølgelig tænkt over, hvorfor Kristi sejr over døden med ét ikke længere var så vigtig. Jeg tror, at det er en grundskade, vor kirke fik med sagen om Thorkil Grosbøll, der døde samme år, som coronaen kom til Danmark, og når jeg tror det, har det noget at gøre med en personlig erfaring, jeg gjorde mig, da min far døde. Det vil jeg nu fortælle om.

Min far døde pludseligt, og vi var selvfølgelig alle chokerede og kede af det, men han havde skrevet sine salmeønsker ned, og han ønskede at blive båret ud til salmen *Op dog, Zion!* Det var et godt valg, for første vers lyder således:

*Op dog, Zion! ser du ej / sejrens palmestrø'de vej / til
Guds hus i Himmerig! / Den er og beredt for dig.*

Zion er os, menigheden, og hvem har beredt den vej, vi skal gå ad? Ingen ringere end Guds egen søn, den korsfæstede og opstandne Jesus Kristus. Da vi bar Far ud af kirken, vidste jeg, at vi skulle ses igen, for midt i sorgen gik vi bogstaveligt talt ad sejrens palmestrøede vej, og vi endte ikke i en skummel gravhøj, men i Guds hus:

Dér er gammen, fred og ro, / dér vi skal for evig bo, / gå, som under grønne lind, / til vor Herres glæde ind.

Jeg husker den underlige fornemmelse det var at forlade kirken med en spirende glæde, som om min far havde indviet os i en hemmelighed: At de døde skal opstå som uforgængelige og vi skal forvandles. Jeg er min far dybt taknemmelig for den afskedshilsen, for han døde det år, hvor Thorkil Grosbøll blev suspenderet fra sit embede p.g.a. sit synspunkt om, at der ikke var »nogen skabende og opretholdende gud, ingen forestilling om opstandelse eller et evigt liv«. Grosbøll fik senere lov at vende

tilbage til embedet, nu blot med mundkurv på, så han ikke længere kunne udtale sig offentligt, men katten var sluppet ud af sækken; skabelsestanken og de dødes opstandelse var nu til diskussion, og det er i dag helt *comme il faut* at betragte opstandelsen som noget billedligt, som poesi, ikke mindst blandt teologer.

Jeg har altid betragtet Grosbølls og hans meningsfællers forsøg på at gøre de bibelske skrifter til poesi som et svigt, omend han selv mente, han kom det moderne menneske i møde. Han udtalte engang i et interview, at hans ærinde var at »gøre kristendommens historie, som vi er præget af, tilgængelig i det offentlige rum, så flere kunne forholde sig til den og vedgå den. Man kan sammenligne det med nationalmuseets pligt om at fremvise os den arv, vi kommer fra.«

Grosbøll ville altså missionere blandt de kulturkristne, men hans budskab var, at kristendommen rangerer på linje med de gamle knoglefund fra gravhøjene eller mosefundene, som Nationalmuseet opbevarer.

Forestiller vi os, at Grosbøll havde ret, er præsterne blot kustoder, der skal vise de gamle fund frem på en interessant måde, også selv om vi ikke har nogen ben at fremvise, fordi graven var tom. Vi skal bare tale om skrifterne af kærlighed til traditionen, fordi vi er præget af den og ikke kan forstå os selv, hvis ikke vi kender den. At vi så ikke er kommet meget længere end til at pusle rundt blandt de gamle benrester i gravhøjene, faldt ham ikke ind. Men fordi hans opfattelse er trængt så meget igennem blandt landets teologer, var det så let at lukke kirkerne. Det betød jo ingenting med ham Jesus, ikke andet end kultur. Imidlertid var det vanskeligt at forkynde Kristi opstandelse uden at kunne være fysisk tilstede i kirken sammen med menigheden. Det var, som om budskabet ikke rigtig gjaldt. For evangelisterne skrev ikke poesi, de skrev om noget virkeligt. Der fortælles om Maria Magdalene og den anden Maria, der – ganske som vore forfædre - kom for at se til graven, hvor de regnede med, at liget af Jesus befandt sig. Men da de ankom, skjalv jorden, og en engel steg ned og

sagde »*Frygt ikke!*« til de bange kvinder. Og selvfølgelig var de bange, for ikke alene var det, som om himlen faldt ned om ørerne på dem, graven var også tom, og det gik over deres forstand. Midt i angsten blev de dog – fortælles det - fyldt af glæde, for sådan virker troen, og den glæde blev ikke mindre, da den opstandne selv kom dem i møde og hilste dem med et hjemligt og venligt »*Godmorgen*«.

Den stakkels Grosbøll kunne slet ikke forestille sig en opstandelse, han troede i stedet, han skulle gøre sig klog på den. Men det kan man ikke, man er nødt til at tro. I virkeligheden havde han blot behøvet at læse det, der står: Graven var tom, Jesus var opstået fra de døde, han sagde »*Godmorgen*« eller »*Vær hilset*« til dem, han mødte, og hvis Grosbøll havde levet dengang og mødt Jesus, så ville han også have fået en hilsen med på vejen, ja, gentagne gange står der, at vi »skal se«. Nuvel, i dag er kirken heldigvis åben, og vi, der er samlet her, er kommet, fordi vi trænger til at høre, at

Kristus er opstanden. Og selv om påskebudskabet stadig har trange kår, og der sandsynligvis er flere, der ikke tror på det, end vi der gør, så husk, at mange gange, når Jesus åbenbarede sig for mennesker, eller når nogen fortalte om ham, så var det til ganske få: Den lille flok hyrder på marken fik forkyndt »*en glæde, der skal være for hele folket*«. Det var to kvinder, der først mødte den opstandne, og senere var det de angste disciple, der oven i købet skjulte sig indendøre, som fik besøg af ham. Det blev påske for dem, og det vil blive påske for os. Vi skal bare huske at gøre som de første vidner – at fortælle historien videre, sådan som min far gjorde det, da han i en tung stund lod os gå ad sejrens palmestræde vej og dermed ønskede os på glædeligt gensyn hjemme hos Gud.

Glædelig påske!